

(20/12/2003 tarih ve 25322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir)

Petrol Piyasası Kanunu

Kanun No. 5015

Kabul Tarihi : 4.12.2003

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin düzenlenmesini sağlamaktır.

Bu Kanun; petrole ilişkin piyasaların sağlıklı ve düzenli işlemlerinin sağlanmasına ve geliştirilmesine yönelik; düzenleme, yönlendirme, gözetim ve denetim işlemlerini kapsar.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin doğrudan kendi mülkiyetindeki araç ve tesisleri vasıtasıyla yürüttüğü bu Kanun kapsamındaki faaliyetleri ile 5 Nisan 2001 tarihli ve 4636 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamındaki Başkanlığın kendi mülkiyetindeki araç ve tesisleri vasıtasıyla yürüttüğü faaliyetleri bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 2. - Bu Kanunun uygulanmasında;

- 1) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- 2) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- 3) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- 4) AFRA: Londra'da ilân edilen ortalama navlun ücretlerinin değerlemesini,
- 5) Akaryakıt: Benzin türleri, nafta (hammadde, solvent nafta hariç), gazyağı, jet yakıtı, motorin türleri, fuel-oil türleri ile Kurum tarafından belirlenen diğer ürünleri,
- 6) Akaryakıt istasyonu: Dağıtıcı veya bunlarla tek elden satış sözleşmesi yapmış bayilerce ilgili mevzuata uygun (teknik, kalite ve güvenlik) olarak kurulup, bir veya farklı alt başlıktan birer akaryakıt dağıtıcısının tescilli markası altında faaliyette bulunan ve esas itibarıyla araçların akaryakıt, madeni yağ, otogaz LPG, temizlik ve ihtiyarî olarak bakım ile kullanıcıların tüplü LPG hariç diğer asgarî ihtiyaçlarını karşılayacak imkânları sunan yerleri,
- 7) Akaryakıtla harmanlanan ürünler: Metil tersiyer bütül eter (MTBE), Etanol vb. (yerli tarım ürünlerinden denatüre olarak üretilenler ile biodizel hariç) akaryakıt ile eşdeğer vergiye tâbi olan ve olacak ürünleri,
- 8) Asfalt : Zemin kaplamasında kullanılan ürünü,
- 9) Bayi: Bayilik faaliyeti için gerekli donanıma sahip gerçek ve tüzel kişileri,
- 10) Bayilik: Karşılıklı yükümlülüklerin ekinde fizibilite olan bir sözleşmeye bağlanarak akaryakıt dağıtım şirketleri tarafından gerçek ve tüzel kişilere akaryakıtın kullanıcılara ikmalî yetkisi verilmesi işlemini,
- 11) Dağıtıcı: Akaryakıt dağıtım yetkisi olan ve lisansına işlenmesi halinde depolama, taşıma, ihrakiye ve madeni yağ üretimi işlemleri yapabilen sermaye şirketini,
- 12) Dağıtım: Serbest kullanıcılara akaryakıt toptan satışı ve ikmalî dahil bayilere akaryakıt satışı ve ikmalî faaliyetlerinin bütünü,
- 13) Fizibilite: Kuruma verilmesi gerekli olmayan fakat bayilik sözleşmesi ekinde yer alan ve yapılacak yatırımların analizini içeren raporu,
- 14) Ham petrol: Yerden çıkarılan sıvı haldeki doğal hidrokarbonları,
- 15) Ihrakiye : Ülkenin karasuları ve/veya karasuları bitişiğinde deniz vasıtalarına veya hava meydanlarında yerli ve yabancı uçaklara vergili veya vergisiz sağlanan akaryakıtı ve madeni yağı,

- 16) İhrakiye teslim şirketi ve bayii: Yurt içinden veya yurt dışından temin ettiği ihrakiyeyi deniz ve hava taşıtlarına ikmal eden lisanslı sermaye şirketini ve lisanslı bayileri,
- 17) İletici: İletim faaliyeti yapan sermaye şirketini,
- 18) İletim: Boru hattı vasıtasıyla petrolün taşınması işlemini (üreticilerin rafineriye veya iletim hattına ulaşan boru hatları ile tesislerin bünyesinde yer alan boru hatları hariç),
- 19) İşleme: Petrol ve diğer kimyasal maddelerden madeni yağ üretimi hariç yeni ürünler elde edilmesine ve/veya ürünlerin nitelik veya niceliğinin değiştirilmesine ilişkin işlemleri,
- 20) İşlemeci: Lisansı gereği işleme faaliyetini yapma hakkı verilmiş sermaye şirketini,
- 21) **(Ek bent : 25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 1; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG) Kaçak petrol;**
- a) Kurumca belirlenen seviyede ulusal marker içermeyen akaryakıtı,
- b) Yasal yollarla Türkiye'de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan petrolü ve petrol ürünlerini,
- c) Kurumdan izin alınmadan; akaryakıt haricinde kalan solvent, madenî ve baz yağ, asfalt, solvent nafta ve benzeri petrol ürünlerinden elde edilen akaryakıtı ya da akaryakıtı dönüştürmek maksadıyla kullanılan veya bulunduran akaryakıt haricinde kalan solvent, madenî ve baz yağ, asfalt, solvent nafta ve benzeri petrol ürünlerini,
- d) 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa göre kaçak olan petrolü ve petrol ürünlerini,
- e) Sıvı veya gaz halindeki hidrokarbonlarla, hidrokarbon türevi olan yakıtları nakleden boru hatlarından (her türlü üretim, iletim ve dağıtım hatları dahil) veya bunların depolarından veya kuyulardan yasalara aykırı şekilde alınan petrolü ve petrol ürünlerini,
- 22) Katkı maddeleri: Akaryakıt ürünlerinin özelliklerini iyileştirmeye matuf organik ve inorganik maddeleri,
- 23) Kilometre tahdidi: Şehir içi veya şehirlerarası trafiğe açık yollarda aynı istikamette iki akaryakıt istasyonu arasındaki, Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenecek asgarî mesafeyi,
- 24) Kötüniyet: Piyasa faaliyetinin yapılmasında, petrolün kaybına, karışmasına, bozulmasına veya amaç dışı kullanımına sebebiyet veren bir eylem veya ihmali,
- 25) Kullanıcı: Petrol kullanımı yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- 26) Kullanım: Petrolün sadece kişisel ve işletme ihtiyaçları için tüketimini,
- 27) Lisans: Bu Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilere piyasada faaliyet gösterebilmeleri için Kurul tarafından izin verildiğini gösterir belgeyi,
- 28) Lisanslı depocu: Lisanslı depolama faaliyeti yapan sermaye şirketini,
- 29) Lisanslı depolama: Piyasa faaliyetinde bulunanların stok ve işletme ihtiyaçlarını gidermek üzere başkasının mülkiyetindeki petrolün depolanması işlemini,
- 30) Madeni yağ üreticisi : Madeni yağ üretimi yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- 31) Madeni yağ: Baz yağına veya kimyasal sentez yöntemi ile işlenen maddelere, bazı katkıların ilâvesi sonucu, hareketli ve temas halinde olan iki yüzey arasındaki sürtünme ve/veya aşınmayı azaltma veya soğutma özelliğine sahip mamul haline getirilen doğal veya yapay maddeleri,
- 32) Özel işlem: Petrolün nitelik olarak ayrı ürün haline getirilmesine yönelik olarak Kurumca belirlenen yöntemleri,
- 33) Petrol: Bu maddenin (5), (14) ve (44) numaralı bentlerinde tanımlananları,
- 34) Piyasa faaliyeti: Petrolün; ithalini, ihracını, rafinajını, işlenmesini, depolanmasını, iletimini, ihrakiye teslimini, taşınmasını, dağıtımını, bayiliğini,
- 35) Rafinaj: Ham petrolden başlayarak yeni ürünler elde edilmesine ilişkin işlemleri,
- 36) Rafinerici: Lisansı gereği rafinaj faaliyeti yapma hakkı verilmiş, petrol ticareti yapan sermaye şirketi,
- 37) Serbest kullanıcı: Kalorifer yakıtı, fuel-oil ve motorinde yıllık 5 000 tondan aşağı olmayacak şekilde Kurum tarafından ürün bazında belirlenen tüketim miktarından fazla yıllık petrol tüketimi olan lisanslı kullanıcıyı,
- 38) Solvent: Kimya ve sanayi tesislerinde tüketilen ve/veya yeni kimya ve sanayi mamulleri üretiminde kullanılan petrol ürünlerini,
- 39) **(Değişik bent: 26 Temmuz 2008 tarihli 26948 sayılı RG. Md.27) Taşıma:** Ham petrol ve akaryakıtların, kabotaj kapsamında denizyolu ve demiryolu taşıma araçlarıyla yapılan nakil faaliyetlerini,"
- 40) Taşıyıcı: Taşıma faaliyeti yapan gerçek ve tüzel kişileri,

41) Tehlikeli eylem: Piyasa faaliyetinin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,

42) **(Ek bent : 25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 1; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG)** Teknik düzenleme: Petrolün ve madenî yağın, ilgili idarî hükümler de dahil olmak üzere, standartları, ölçüleri, özellikleri, işleme ve üretim yöntemleri, bunlarla ilgili terminoloji, sembol, ambalajlama, işaretleme, etiketleme ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri hususlarından biri veya birkaçını belirten ve uyulması zorunlu olan her türlü düzenlemeyi,

43) Transit taşıma: Başka bir ülkeden gelen petrolün başka bir ülkeye Türkiye üzerinden kara ve deniz yolu ile taşınmasını,

44) Ulusal marker: Akaryakıt rafineri çıkışında veya gümrük girişinde eklenecek katkıyı,

45) Üretim: Petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesi ile saha dahilinde veya civarında bulunan depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ile taşınmasını veya depolanmasını,

46) Ürün: Fiziksel veya kimyasal işlem, rafinaj veya diğer yöntemlerle ham petrol ve/veya ürünlerinden elde edilen ürün veya ara ürün herhangi bir hidrokarbonu,
İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Lisansların Tâbi Olacağı Usul ve Esaslar, Lisans Sahiplerinin Temel Hak ve Yükümlülükleri

Lisansların tâbi olacağı usul ve esaslar

MADDE 3.- Petrol ile ilgili;

a) Rafinaj, işleme, madeni yağ üretimi, depolama, iletim, serbest kullanıcı ve ihrakiye faaliyetlerinin yapılması ve bu amaçla tesis kurulması ve/veya işletilmesi,

b) Akaryakıt dağıtımı, taşınması ve bayilik faaliyetlerinin yapılması,

İçin lisans alınması zorunludur. Kurum, geliştireceği ilke ve ölçütler doğrultusunda, iletim ve işleme faaliyetlerinde lisans alma zorunluluğuna muafiyet getirebilir. Lisans vermede taahhüt üzerinden işlem yapılamaz.

Lisans taleplerine ilişkin değerlendirmeler 3 üncü madde hükümleri ve Kurumca belirlenecek diğer unsurlar çerçevesinde tamamlanarak en geç altmış gün içerisinde karara bağlanır ve ilgiliye tebliğ edilir. Reddedilen taleplerin gerekçesi bildirilir.

Bu Kanuna göre; lisansların verilmesi, güncelleştirilmesi, geçici olarak durdurulması veya iptaline ilişkin işlemler Kurumca yapılır. Lisansların verilmesinde pazara giriş açısından teknoloji, kalite, güvenlik, hizmet ve teşebbüsün sürdürülebilirliği dikkate alınır, bayi sayısı, depolama kapasitesi (işletme stok kapasitesi hariç) konularında sayısal büyüklüklerle sınırlama yapılmaz.

Başvurunun Kurumca kabul veya reddedilmesinde talebin, mevzuatta öngörülen koşullara uygun olması aranır.

Lisans kapsamındaki faaliyetlerde bulunacak özel hukuk tüzel kişileri 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tâbidir. Türkiye'de piyasa faaliyetlerinde bulunan ve yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye'deki faaliyetleri bakımından Türkiye'de yerleşik sayılırlar.

Lisanslar; yukarıda sayılan faaliyet başlıklarına göre düzenlenir. Ayrıca lisanslarda, Kurumca belirlenen diğer alt başlıklar da yer alır.

Lisans, üzerinde kayıtlı faaliyeti yapmak üzere hak sahibi kılınan gerçek veya tüzel kişi adına verilir. Lisans belgesinde, faaliyet niteliğinin yanı sıra faaliyetin gerektirdiği tesisin türü ve coğrafi konumu, teknoloji ve miktarlar ile ilgili bilgiler de yer alır.

Kurum, bu Kanunda tanınan yetkiler dahilinde;

a) Lisans gerektiren faaliyet ve/veya işlemlerin kapsamı,

b) Lisans ile kazanılan hak ve üstlenilen yükümlülükler,

c) Lisans kapsamındaki faaliyetlerin kısıtlanması,

d) Faaliyetin yürütülmesine ilişkin olarak özel şartlar belirlenmesi,

Konularında düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Lisansa yer alan hususlarda değişiklik yapılmasını gerektirecek faaliyetler, Kurumca onaylanıp lisansa işlenmedikçe yapılamaz.

Lisanslar ile ilgili olarak;

- a) Başvuru, değerlendirme, lisans verme, lisans süresi, tadili, bedeli ile sona ermesi ve süre uzatma işlemlerine,
b) Sınıflandırılması uygun görülen lisansların, sınıflandırılmasına ait esaslar ve sınıflara göre asgarî büyüklüklerine,
c) Değişiklik ile sınıflandırmaya tâbi lisanslarda sınıf değiştirme işlemlerine,
d) Aranacak asgarî nitelikler ve ilgililerin tasarrufunda olması gereken asgarî varlıklarına,
e) Tutulması zorunlu olan kayıtlar ve kayıt yöntemleri ile bildirim yükümlülüklerine,
f) Faaliyet alt başlıkları ve bunların tanımlarına,
g) Kamunun can ve mal güvenliği ile kullanıcı haklarına ilişkin hususlara,
h) Lisansın yer alacak hususlara,
i) Lisans kapsamında olsun veya olmasın piyasa ile ilgili faaliyetlerin yönlendirilmesi, gözetimi, denetimi ve benzeri konulara,

Ait usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Bu Kanun hükümleri saklı kalmak ve ilgili mevzuata göre işlemleri tamamlanmış olmak üzere, lisans sahiplerince veya kullanıcılarca, lisanslı depolar dışında kalan her türlü petrol depolama tesisi veya düzeneklerinin yapımı ve/veya kendi faaliyetleri kapsamında işletilmesi serbesttir.

Lisans sahiplerinin temel hak ve yükümlülükleri

MADDE 4.- Lisans, sahibine lisansın yer alan faaliyetin yapılması ile bu konularda taahhütlere girilmesi haklarını verir.

Lisans ile tanınan haklar; bu Kanunun, ilgili diğer mevzuatın ve lisansın yer alan kayıtlı hususların yerine getirilmesi koşuluyla kullanılır.

Piyasa faaliyetinde bulunanlar, kötüniet veya tehlikeli eylem sonucunu doğuracak her türlü işlemde özenle kaçınmak, bunların oluşumunun engellenmesi için her türlü tedbiri almak ile istenmeyen durumları en kısa sürede gidermek zorundadır.

Bu Kanuna göre faaliyette bulunanlar;

- a) Ticarî ve teknik mevzuata uygun davranmak,
b) Çevreye zarar vermemek için gerekli tedbirleri almak,
c) Kamunun can, mal ve çevre güvenliği ile kendi tesis ve faaliyetlerini önemli ölçüde tehdit eden veya olumsuz etkileyen bir durum oluştuğunda, kamu yetkililerini ve bundan etkilenme ihtimali bulunan ilgilileri haberdar etmek ile tehdidin niteliği ve niceliği ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri Kuruma bildirmek,
d) Zorunlu sigorta yükümlülüğü kapsamında bulunan, tesis ve/veya faaliyetleri sigortalamak,
e) Faaliyetleri nedeniyle üçüncü kişilere veya çevreye verilecek zarar veya zararları tazmin etmek,
f) 14 üncü maddenin birinci fıkrasına göre Kurumca belirlenen usul ve esaslara uygun bildirimleri yapmak,
g) Kurumca 14 üncü maddenin üçüncü fıkrasına göre istendiğinde, gerekli bilgi, belge ve numuneleri vermek, tutanakları imzalamak ile görevlilerin tesislerde inceleme yapmasına müsaade etmek,
h) Esas faaliyetlerine ilişkin tip sözleşme örneklerini ve bunlarda yapılacak değişiklikleri yürürlüğe koymadan önce Kuruma bildirmek,
i) Piyasa faaliyetlerinde, Kurulun belirleyeceği teknik düzenlemelere uygun akaryakıt sağlamak,
j) İletim ve depolamada kapasite kısıtları dışında kendilerinden yapılan talepleri ayırım gözetmeksizin karşılamak,
k) Eşit durumdaki alıcılara (kategorilere), eşit hak ve yükümlülük tanımak, farklı şartlar sürmemek, İle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Lisans Türleri ve Faaliyetlerin Kısıtlanması

Lisansların türleri

Rafinerici

MADDE 5. - Rafinerici lisansı sahipleri, 9 uncu maddede sayılan faaliyetlerin yanı sıra;

a) Lisansına işlenmek koşuluyla, tesisi içinde veya civarında işleme, depolama ile yakınındaki diğer tesislere boru hatları ile taşıma,

b) Sahip olacağı dağıtım şirketi ile akaryakıt dağıtımını,

Faaliyetlerinde de bulunabilir. Rafinerici kendi dağıtım şirketine tanıdığı şartları kendisinden akaryakıt talep eden diğer dağıtıcılara da kategori bazında tanımak zorundadır.

Ulusal güvenlik açısından ihtiyaç duyulan akaryakıt ve diğer ürünlerin üretimi ve teslimi önceliklidir. Rafinericiler, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullandığı taktik yakıtların üretim kabiliyetini ürün talebi halinde sağlamak ve korumakla yükümlüdür.

Taşıma, işleme, depolama, iletim, madeni yağ üretimi, serbest kullanıcı, ihrakiye teslim şirketi ve ihrakiye bayii

MADDE 6. - 2 nci maddenin birinci fıkrasının (16), (18), (19), (28), (29), (36) ve (38) numaralı bentlerinde tanımlanan faaliyetlerin yapılması için verilecek lisanslara uygulanacak değerlendirme kriterleri ve lisansın verilmesini gerektirecek teknik ve malî şartlar Kurumca belirlenir.

Dağıtım

MADDE 7. - Dağıtıcı lisansı sahipleri, akaryakıt olarak tanımlanan ürünlerin dağıtım hakkına sahip olur.

Dağıtıcı lisansı sahipleri, kendi mülkiyetlerindeki veya sözleşmelerle oluşturacakları bayilerinin istasyonlarına akaryakıt dağıtımının yanı sıra, serbest kullanıcılara akaryakıt toptan satışı ve depolama tesislerinin yakınındaki tesislere boru hatları ile taşıma faaliyetlerinde bulunabilir. Dağıtıcılar başka akaryakıt dağıtıcılarının bayilerine dağıtım yapamazlar.

Dağıtıcılar, yıllık pazarlama projeksiyonları yapmak ve detayları ile her yıl Kuruma Şubat ayı içinde vermekle yükümlüdür. Yıl içinde, üçer aylık dönemlerde projeksiyonlarının gerçekleşme değerlemesini yaparak Kuruma; Ocak, Nisan, Temmuz, Ekim aylarında verir ve projeksiyonlarında oluşan yüzde ondan fazla artış ve eksilişleri açıklarlar.

Dağıtıcılar, 2 nci maddenin birinci fıkrasının (10) ve (13) numaralı bentlerinde belirtilen şekilde sözleşme ile bayilikler oluşturur. Bayilik süresi bitiminden üç ay öncesinde bayiliğin devamı için sözleşme yenilenemez ise sürenin bitimine kadar dağıtıcı, bayinin ikmal ihtiyacını karşılar. Süre bitiminde bayi, sözleşme yaptığı yeni dağıtıcının ürünlerini pazarladığı anlaşılacak şekilde faaliyetine devam eder ve en geç bir ay içinde eski dağıtım şirketi ile ilgili tüm belirtileri kaldırır.

Dağıtıcıların kendi işlettiği istasyonlar aracılığı ile yaptığı satış, dağıtıcının toplam yurt içi pazar payının yüzde onbeşinden fazla olamaz. Dağıtıcıların yurt içi pazar payı, toplam yurt içi pazarın yüzde kırkbeşini geçemez. Dağıtıcı, kendi işlettiği istasyonlara sübvansiyon ve bayi istasyonlarından farklı uygulama yapamaz.

Dağıtıcılar, tescilli markası altında yapılan faaliyetlere ilişkin kalite kontrol izlemesini etkin biçimde yapmak, bayilik iptallerini gerekçeleriyle birlikte Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Akaryakıt dağıtımı için kurulacak tesis ve ekipmanlara ilişkin teknik, güvenlik, çevre ve benzeri kriterler Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra : 25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 2; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG) Dağıtıcı lisansı sahipleri, Kurum tarafından belirlenen esaslara uygun olarak bayilerinde kaçak petrol satışının yapılmasını önleyen teknolojik yöntemleri de içeren bir denetim sistemi kurar ve uygular.

Bayiler

MADDE 8. - Bayi lisanslarına ilişkin düzenlemeler (teknik, güvenlik, kapasite, çevre vb.) Kurum tarafından yapılır. Bayiler, dağıtıcıları ile yapacakları tek elden satış sözleşmesine göre bayilik faaliyetlerini yürütürler.

Bayiler lisanslarının devamı süresince;

a) Bayisi olduğu dağıtıcı haricinde diğer dağıtıcı ve onların bayilerinden akaryakıt ikmal yapılması,

b) Tağşiş ve/veya hile amacıyla akaryakıt katılabilecek ürünlerin akaryakıt katılmaması ve istasyonunda bulundurmaması,

İle yükümlüdür.

Bayiler ve dağıtıcılar, lisanslarına göre kurdukları akaryakıt istasyonlarını Kuruma bildirerek işletmeye başlar. Akaryakıt istasyonları, gerekli tedbirleri alarak tarım sektörünün ihtiyaçları için tanker ve köy pompası vasıtasıyla LPG hariç akaryakıt satışı yapabilir.

Kurul, teknik ve ekonomik kriterlere göre bayilik kategorileri oluşturabilir. Bu durumda bayilik lisansları kategorilerine göre düzenlenir. Akaryakıt ve LPG istasyonları arasındaki mesafeler, aynı yönde olmak üzere, şehirler arası yollarda on kilometreden, şehir içi yollarda bir kilometreden az olmamak üzere Kurul tarafından çıkarılacak ve 1.1.2005 tarihinde yürürlüğe girecek yönetmelikle düzenlenir.

Faaliyetlerin kısıtlanması

MADDE 9. - Yurt dışından ham petrol ve akaryakıt temin edeceklerin rafinerici veya dağıtıcı veya ihrakiye teslim şirketi lisansına sahip olması gereklidir. Türkiye'de ham petrol üretimi yapan üreticiler, düşük gravite yerli üretim ham petrol ile karıştırılacak miktarda ham petrol ithalatı yapabilirler. Ham petrol ve akaryakıt ithalatı miktar ve belirli teknik ölçümleri yapabilecek donanıma sahip yetkili gümrük idarelerinden yapılır. Dağıtıcılarca yapılacak akaryakıt ithalatı, ilgilinin lisansında yer alan alt başlık kapsamındaki

akaryakıtlarla sınırlıdır ve Kuruma bayi bilgileriyle birlikte verilen pazarlama projeksiyonu ile uyumlu olduğu bildirildikten sonra yapılabilir. Dağıtıcılar arası akaryakıt ticareti Kurulun iznine bağlıdır. Ham petrolün yurt içinde ticareti; sadece rafinerici ve üreticilerce ve birbirleri arasında yapılabilir.

Dağıtıcılar, lisans başvurularında asgarî yıllık 60.000 ton beyaz ürün (benzin, motorin) dağıtım projeksiyonu ile bayi bilgilerini Kuruma vermek zorundadır ve kendi dağıtım ağına bağlı bayilerin işlettikleri akaryakıt istasyonlarında farklı lisans alt başlığına sahip dağıtıcıların bayisi sıfatı ile yapacakları faaliyetler hariç olmak üzere, kullanıcılara lisans alt başlığında yer almayan akaryakıtları teslim edemez.

İhrakiye teslimleri; rafinerici, dağıtıcı ve ihrakiye teslim şirketlerince yapılır. İhrakiye teslimi yapanlar, gümrük antrepolarına getirdikleri ve deniz/hava taşıtlarına verilmek üzere çıkardıkları akaryakıt cins ve miktarlarını üç ayda bir Kuruma bildirirler.

Akaryakıt haricinde kalan petrol ürünleri (solvent, madeni ve baz yağ, asfalt, solvent nafta vb.) ile ilgili ithalat ve ihracat dahil, faaliyetler Kurumun hazırlayacağı düzenlemelere göre yapılır.

Sanayi tesislerinde yan ürün olarak elde edilen ürünün yurt içinde akaryakıt olarak faaliyete konu edilmesi halinde, Kuruma bilgi verilmek şartıyla teknik düzenlemelere uygun olanları dağıtıcılara, uygun olmayanlar rafinerilerin olumlu görüş vermesi ve anlaşma sağlanması halinde rafinerilere teslim edilir. Rafinerilere verilmeyen ürünlerin ihraç edilmesi halinde fiili üretim ve ihracata ait aylık bilgiler Kuruma bildirilir.

Akaryakıtların, 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasının (1) bendinde belirlenen teknik düzenlemelere uygun olmayanları faaliyete konu edilemez.

Fabrika, şantiye, nakliye filosu işletmeleri ve benzeri kendi ihtiyaçları için depolama imkânı ve kendi araçlarına akaryakıt ikmal kapasitesi olan yerler hariç, araçlara yapılacak akaryakıt ikmal bayilik lisansı ve yeterli donanımı olan akaryakıt istasyonları dışında yapılamaz.

(Mülga bent:26 Temmuz 2008 tarih ve 26984 sayılı R.G. Md. 27)

İcrası için tesis gerektiren faaliyet türlerinde, bu maddede konu edilen hakların kullanılabilmesi için, ilgili tesisin fiilen faaliyette bulunması zorunludur.

Rafinericiler evsafına uygun ürün teslim etmek, dağıtıcılar ile bayiler ise akaryakıtların kullanım amacını, niteliğini, niceliğini değiştirmemek ile yükümlüdür.

Kurulca belirlenecek usul ve esaslara göre akaryakıtla harmanlanan ürünler bu durumda akaryakıt ile eşdeğer vergiye tâbi olurlar. Ancak, yerli tarım ürünlerinden elde edilen ve akaryakıtla harmanlanan ürünler bunun dışındadır.

Dağıtıcılar, bayilerin katılımıyla gerçekleştirdikleri promosyon kampanyası hakkında bayilerini, promosyon kampanyasının maliyetine ilişkin belgelerle birlikte şeffaf, açık bir şekilde bilgilendireceklerdir. Ancak bayilerin kampanyaya katılımı ihtiyarîdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Fiyat Oluşumu, Kamulaştırma, Erişim ve Eşgüdüm

Fiyat oluşumu

MADDE 10. - Petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Yerli ham petrol için, teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden "Piyasa Fiyatı" fiyat olarak kabul edilir.

Bu piyasa fiyatı, Türkiye'de üretilen ham petrolün Türkiye içinde veya dışında en yakın erişilebilir dünya piyasasında, evsaf ve izafi ağırlık bakımından normal olarak mutat ayarlamalara göre tespit edilmiş emsal petrolün belirlenen serbest rekabet fiyatına, aynı evsafta ham petrolün dünya piyasasından Türkiye'de teslim yeri olan limana veya rafineriye kadar getirilmesi için gerekli bütün giderlerin yarısının eklenmesi ve fakat Süveyş Kanalı geçişi ile Batman veya civarında üretilen ham petrolün Batman rafinerisinde oluşan piyasa fiyatına Batman-Dörtyol Boru Hattı geçiş ücreti hariç oluşan fiyat veya erişilebilir dünya piyasası mevcut olmadığı takdirde üretici tarafından Türkiye'de teslim edildiği yerde vergiler hariç fiilen uygulanan satış fiyatı olarak kabul edilir.

Üretimi yapılan yerli ham petrole emsal olarak, 26 API ve daha hafif petroler için Arab Medium (31 API) petrolünün, 26 API den daha ağır petroler için Ras Gharib (21.5 API) petrolünün otuz gün vadeli fiyatları esas alınır ve yerli ham petrol ile emsal alınan petrol arasındaki gravite farkının fiyat bakımından değerlendirilmesinde;

Emsal petrol ile yerli petrol arasındaki her bir 0.1 API gravite farkı için 2 ABD cent emsal petrolün varil fiyatına ilâve edilir veya çıkarılır. Ancak bir alt gravite grubunun fiyatı üst grubun fiyatından yüksek olamaz.

Emsal ham petrolün Türkiye'ye getirilmesi için gerekli bütün giderlerin hesaplanmasında, "Worldscale" de ilân edilen nominal navlun baz alınır, LR-2 sınıfı tankerler için tespit edilen AFRA yüzdesinin uygulanması ile nakliye maliyeti hesaplanır.

Gravite ayarlaması ve nakliyenin eklenmesi suretiyle bulunan fiyata (C+F) yürürlükteki sigorta mevzuatı ve primleri uygulanır. Tehlike ve harp hali sigorta primi uygulaması Bakanlığın değerlendirmesine tâbidir. İkinci bir değişikliğe kadar uygulanacak sigorta primi miktarı yüzde 0.075'i aşamaz.

İthalde alınan gümrük vergi ve resimlerin ilâve edilmesiyle yerli ham petrolün piyasa fiyatı bulunur. Yurt içi kara nakliye ücretleri için akaryakıtların fiyat teşekkülündeki nakliye rayiçleri alınır.

Piyasa fiyatı tekliflerinde, T. C. Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık döviz satış kuru ortalaması, petrol birimi olarak varil, metrik ton ve döviz cinsi olarak ABD Doları kullanılır. Piyasa fiyatlarına esas olan unsurların uygulamasında ortaya çıkabilecek sorunları değerlendirme ve çözmeye Kurul yetkilidir.

Rafinericiler, ham petrol üreticilerinin teklifi halinde oluşan bu asgarî fiyatlardan yerli ham petrolü alırlar ve ham petrol temininde yerli ham petrole öncelik tanırlar. Rafinericiler ham petrol üreticilerinin bu asgarî fiyat veya bunun üzerindeki fiyat tekliflerine onbeş gün içinde yazılı olarak cevap verirler. Rafinericiler üreticilerin aleyhine olacak teslim yeri ve şartlarında maddî talep ve teklifte bulunamazlar. Fiyat uyuşmazlıkları Kurumun hakemliğinde en geç otuz gün içerisinde tarafları bağlayacak şekilde sonuçlandırılır.

İthal ham petrol fiyatları dünya afişe fiyatları doğrultusunda yapılan petrol anlaşmalarına ve spot piyasa değerlerine göre temin edilebilen fiyat olarak değerlendirilir. Fiili ithalata ait bilgiler aylık olarak Kuruma bildirilir.

Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.

İşleme, boru hatları ile bağlantılı olmayan lisanslı depolama ve taşıma faaliyetlerinin tarifeleri, lisans sahiplerince hazırlanarak Kuruma bildirildikten sonra uygulanır.

İletim lisansı kapsamında yürütülen taşıma ve bu hatlarla bağlantılı tesislerdeki lisanslı depolama faaliyetlerine ilişkin tarifeler, lisans sahiplerince hazırlanarak Kurul onayını müteakip uygulanır. Kurul, tarife onay istemlerini müracaat tarihini takip eden otuz gün içerisinde karara bağlar.

Ancak, petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum yetkilidir.

Belirli bölgelere ve belirli amaçlara yönelik olarak fiyatlara müdahale edilmeksizin kullanıcıların desteklenmesinin usul ve esasları ile miktarı Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Mülkiyet, kamulaştırma ve özel tedbirler

MADDE 11. - a) Bu Kanun kapsamındaki tesisler için gerekli arazi, arsa ve binalara ilişkin hak veya mülkiyet edinimlerinin öncelikle anlaşma yoluyla yapılması esastır.

Bu Kanunda öngörülen faaliyetlerin gerektirmesi halinde;

- 1) Rafineri ve lisanslı depolama tesislerine,
- 2) İletim hatlarının mecralarına isabet eden arazi ve arsalarda irtifak hakkı tesisine ve bu hatların ayrılmaz parçası durumunda bulunan diğer binalar ve civarına isabet eden taşınmazlara,
- 3) İşleme tesislerinden Kurumca belirlenecek olanlara,

İlişkin edinimler 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dahilinde kamulaştırma yoluyla da yapılabilir. Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen lisans sahibine ait olur. Kullanma hakkı tapu siciline kaydedilmek suretiyle lisans sahibi adına yapılır ve bunlar lisansın bir parçası olup lisans müddetince devam eder. Lisansın sona ermesi veya iptali halinde, lisans sahiplerince ödenmiş bulunan kamulaştırma bedelleri iade edilmez.

Bu konuda Kurulca verilecek kamulaştırma kararı kamu kararı yerine geçer ve müteakip işlemler Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yürütülür.

Kurulca uygun görülenler de dahil olmak üzere rafinaj ve iletim lisans sahiplerine ait tesislerin tapu sicil kayıtlarına, herhangi bir tasarrufun Kurumun izni bulunmadıkça kaydolunamayacağı şerhi de verilir.

b) Mülkiyetin gayri aynî haklar ve kiralama:Tüzel kişiler, faaliyetleri ile ilgili olarak kamuya ait araziler üzerinde, bedeli ilgili tüzel kişi tarafından ödenmesi suretiyle mülkiyetin gayri aynî hak tesisini ve bu arazilerin kiralanmasını talep edebilir.

Bu istek Kurulca uygun görüldüğünde, Kurum ilgili kanunlar uyarınca ihtiyaca göre intifa, irtifak, üst hakkı veya uzun süreli kiralama yoluna gider.

Bu şekilde elde edilen hakkın Kurul tarafından tespit edilen bedelini ödeme yükümlülüğü devralan tüzel kişiye aittir. Kullanım hakları, ilgili lisans veya sözleşmenin bir cüzü olup, geçerliliği, bunların geçerlilik süresi ile sınırlıdır.

İletim hatlarının her iki tarafında en az on beş metre, en fazla yüzer metre mesafe içerisinde; boru hattı için gerekli tesisler ve rafineriler ile lisanslı depoların tehlikelerden korunması için etrafında en fazla 500 metre mesafe içerisinde risk doğurabilecek nitelikte yapılaşma, ziraî ve tehlikeli işlere ilişkin olarak getirilecek kısıtlamalar ile bunların usul ve esasları Kurum tarafından çıkarılacak yönetmeliklerde düzenlenir.

İletim hatları ve bunların ayrılmaz parçası olan diğer tesisler hakkında 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 11 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

İletim tesisleri ile lisanslı depolama tesislerine erişim

MADDE 12. - Tesislerinde boş kapasite bulunan ileticiler ve lisanslı depocular; iletim ve depolama taleplerini, talebin aşağıda sayılan hususları sağlaması halinde, karşılamakla yükümlüdür.

Yapılan talebin;

a) Lisans sahibinin tarifesine uygun olması,

b) İlgili tesisin kapasitesine uygun yapılması,

c) Lisans sahibinin tesisine, işletme kural ve koşullarına, ilettiği veya depoladığı petrole yönelik olarak bozucu veya risk artırıcı olumsuz etkileri olmaması,

d) Tesisin, iletilen veya depolanan petrolün niteliğine uygun ve lisans sahibinin tarifesinde belirtilen asgarî miktarda olması,

e) İletim için, petrolün cinsi de dikkate alınarak üretici, rafinerici, iletilen veya dağıtıcı tarafından depolama için, depocunun tarifesinde belirtilen asgarî miktarın üzerinde olmak şartı ile herkes tarafından yapılması,

Gereklidir.

Eşgüdüm

MADDE 13. - Piyasayı doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren konularda yetkili kılınan diğer mercilerce yapılacak her türlü düzenleme çalışması öncesi(vergi, resim ve harçlara ilişkin düzenlemeler hariç), Kurumun haberdar edilmesi ve çalışmalara iştirakinin sağlanması esastır.

Petrol piyasası faaliyetleri ile ilgili olarak Türk Standardları Enstitüsü tarafından yapılacak standard hazırlık çalışmalarında Kurum temsilcisi de bulunur. Piyasa faaliyetlerine ilişkin Türk standardları Kurul onayı ile mecburî hale getirilebilir.

Kurum;

a) Lisanslı tesisler açısından büyük tehlikeler doğurabilecek hallerde,

b) Piyasada haksız rekabet yaratacak ve yanıltıcı nitelikte reklam ve ilânlar ile benzeri faaliyetlerin yapılması durumunda,

c) Piyasada faaliyet gösteren malzeme ve cihaz ithalatçı, üretici ve satıcıları ile bunların yetkili servisleri hakkındaki düzenleme ve uygulamalarda,

Görüş bildirmeye veya ilgili makamlardan talepte bulunmaya yetkilidir.

Kurum; piyasa faaliyetlerine ilişkin olarak açılmış veya açılacak kamu davalarına müdahil olabilir. Bu konularla ilgili olarak suç duyurusunda bulunabileceği gibi mevzuatın uygulanması açısından, adli ve mülki makamlardan yaptırım talebinde bulunabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bilgilerin Toplanması, Kayıt Düzeni, Denetim, Tebligat ve Sigorta

Bilgilerin toplanması, kayıt düzeni, denetim ve tebligat

MADDE 14. - Piyasa işleyişine ilişkin bilgileri derlemek amacıyla bildirim yükümlülükleri Kurumca belirlenir. Kurum, lisans sahiplerinin Vergi Usul Kanunu hükümleri saklı kalmak şartı ile düzenleyecekleri belge ve tutacakları kayıt düzenlerine ilişkin özel usul ve esaslar belirleyebilir.

Kurum, bu Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden isteyebilir.

Görevlendirilen Kurum personeli, piyasa tarafları ve/veya tesisleri nezdinde, defterler de dahil olmak üzere her türlü evrak, belge ve emtianın incelenmesi, suret veya numune alınması, konuyla ilgili yazılı veya sözlü açıklama istenmesi, gerekli tutanakların düzenlenmesi, tesislerin ve işletiminin incelenmesi konularında yetkilidir. Görevlendirme yazısında amaç, kapsam, süre ve yetkinin çerçevesi yer alır.

Kurum piyasa faaliyetlerini kendi personeli ile veya kamu kurum ve kuruluşları ile özel denetim kuruluşlarından hizmet alımı yoluyla denetime tâbi tutar. Kurum, denetlemelerde kullanılmak üzere, Türkiye

Akreditasyon Kurumu ile işbirliği yaparak akredite sabit ve gezici laboratuvarlar kurabilir, kurulmasına kaynak aktarabilir. Denetlemede, ön araştırmada ve soruşturmada takip edilecek usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bilgilerin ilgililere ve kamuya açıklanmasına ilişkin ilke, usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Piyasa açısından ticari gizlilik niteliği taşıyan bilgiler açıklanamaz.

Lisans sahiplerinin lisans belgesi içeriği özet bilgileri Kurum tarafından ilân edilir.

Kurumca bu Kanuna göre yapılacak her türlü tebligat hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır, ancak, ilânen yapılacak tebligatlar Resmî Gazetede yayımlanır.

Sigorta

MADDE 15. - Lisans kapsamında yürütülen faaliyetler için, sigorta yaptırılması zorunludur. Bakanlar Kurulu kararıyla sigorta kapsamından muaf tutulacak faaliyetler belirlenebilir. Sigorta kapsamına alınacak varlık çeşitlerinin belirlenmesi ile bunların tâbi olacağı sigorta kolları ve muafiyet tanınan hususlar, Kurumca çıkarılacak yönetmeliklerde düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hükümler

Petrol stokları

MADDE 16. - Piyasada sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalatın en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğu tutulur.

Ulusal petrol stoğu, rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlanır. Rafinerilere ve depolara boşaltılmak üzere karasularında bulunan yüklü tankerler ile rafinerilerdeki ham petrol ve yarı mamul ürünler, ürüne tahvil edilerek ulusal stok mükellefiyetine sayılır. Ulusal petrol stoğu, depolanan yerin durumuna ve mevzuatın müsaadesi şartı ile vergisiz tutulabilir.

Akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin, tank dibi hariç toplam stoğunun yirmi günlük kısmı şirketlerin minimum işletme stoğu olarak alınır ve ulusal petrol stoğundan sayılır. Ayrıca, bir tüketim tesisinde her bir cins üründen yılda 20.000 ton ve üzeri akaryakıt kullanan serbest kullanıcılar, tüketimlerinin onbeş günlük kısmını karşılayacak miktarda kendi depolarında stok bulundurmaya mecburiyetindedir ve bunlar ulusal petrol stoğu içinde mütalâa edilir.

Ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmı rafinericiler tarafından tutulur ve tamamlayıcı kısmın edinilmesi nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu kısım stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilâve edilen (Kurul tarafından azami 10 ABD Dolar/ton'a kadar belirlenir.) ve rafinericilerin kullanımında kalan gelirler ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde ithalat durumunda bu gelir rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir. Rafinericiler tarafından her yıl bu gelirin muhasebesi hakkında Kuruma bilgi verilmesi zorunludur. Gelir, yeterli depolama tesisi ve stok sağlandıktan sonra idame giderlerini sağlayacak seviyeye çekilir.

Ulusal petrol stoğunun esas gün sayısının belirlenmesi, artırılması, yönetimi, getirilebilecek yükümlülükler, ulusal petrol stoğunun temin süresi, ulusal petrol stoğunun cinsi, miktarı ve stoklama yerinin belirlenmesi, ulusal petrol stoğuna dair petrol ve hizmet alımları, stok ve stoklamaya ilişkin diğer kararlar ile tedbirlerin alınması, ulusal petrol stoklarından olağanüstü hallerde satış yapılması ile Bakanlar Kuruluna sunulacak tekliflerin hazırlanması gibi konularda karar vermek üzere ve bu Kanuna göre oluşturulan Komisyonun çalışmasına ait usul ve esasların belirlenmesinde Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Komisyon, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ve Kurum temsilcilerinden oluşur. Komisyonca alınan kararların uygulanması ile sekretarya işleri Bakanlık tarafından yürütülür. Komisyonun kararlarına karşı yürütülecek hukukî işlemlerde muhatap Bakanlıktır.

Serbest kullanıcı

MADDE 17. - Serbest kullanıcıların belirlenmesine ve lisans verilmesine ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kalorifer yakıtı, fuel-oil ve motorinde yıllık tüketimi, 5000 tonun altında olmayacak şekilde Kurum tarafından belirlenecek olan yıllık tüketim miktarının altındaki kullanıcılara dağıtıcılar kendi işlettikleri akaryakıt bayileri üzerinden satış yapamazlar.

Ulusal marker

MADDE 18. - Rafinericiler ve dağıtıcılar yurt içinde pazarlayacakları akaryakıtta, rafineri çıkışında veya gümrük girişinde kurumun belirleyeceği şart ve özellikte marker ekleyeceklerdir.

Rafinerici ve dağıtıcılar, her yıl Şubat ayı içinde o yıla ait pazarlama projeksiyonlarını Kuruma bildirecek ve bu projeksiyona göre Kurumca temin edilecek ulusal marker yine Kurumca belirlenecek usul ve esaslara göre rafinerici ve dağıtıcılara akaryakıtta eklenmek üzere teslim edilecektir.

Kurum, ulusal marker ve idarî ve teknolojik yöntemler ile bir denetim sistemini kurar. Valilikler, görevli elemanların başvurusu halinde denetim amaçlı alınacak numunelerin kullanıcı ve bayilerden alınmasını ve emniyetini sağlamakla yükümlüdür.

Numunelerde yapılacak testlerde ulusal markerin gerektiği şart ve seviyede bulunmadığı ve alınan numunelerin laboratuvar analizi ile teknik düzenlenmelere uymadığı tespit edildiğinde, 19 uncu madde hükümleri uygulanır.

İKİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Cezalar, İdarî Yaptırımlar, Dava Hakkı,

Yönetmelik ve Yürürlükten Kaldırılan ve Uygulanmayacak Hükümler

İdari para cezaları

MADDE 19. – (Değişik Madde 23/01/2008 t ve 5728 sayılı Kanun Md 528 08/02/2008 t ve 26781 s RG yayımlanmıştır.) Bu Kanuna göre idarî para cezalarının veya idarî yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara altıyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın lisansa tabi faaliyetlerin yapılması.

2) Kurumca, 10 uncu madde gereği yapılan uygulamaların dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi veya engellenmeye teşebbüs edilmesi.

3) 9 uncu maddede yer alan kısıtlamalara uyulmaması.

4) 5, 6, 7, 8, 16, 17 ve 18 inci maddelerin ihlali.

b) Aşağıdaki hallerde, sorumlulara ikiyüzellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir:

1) Lisans almaksızın hak konusu yapılan tesislerin yapımına veya işletimine başlanması ile bunlar üzerinde tasarruf hakkı doğuracak işlemlerin yapılması.

2) Sahip olunan lisansın verdiği haklar dışında faaliyet gösterilmesi.

3) 4 üncü madde hükümlerinin ihlali.

4) 12 nci maddede yer alan hükümler dahilinde iletim ve depolama tesislerine erişimin dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak Kanunun getirdiği yükümlülüklerle uymayanlara Kurumca bin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bayiler için yukarıda yer alan cezaların beşte biri uygulanır.

Tesisler, lisans alınmaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hale getirilinceye kadar mühürlenir.

Ceza uygulanan bir fiilin iki takvim yılı geçmeden aynı kişi tarafından tekrarı halinde, cezalar iki kat olarak uygulanır.

Kurul tarafından verilen idarî para cezalarına karşı açılan iptal davaları ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar. ¹

¹ 20/12/2003 ila 08/02/2008 tarihleri arasında geçerli hüküm

Bu Kanuna göre idarî para cezalarının veya idarî yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

Bu Kanuna göre;

a) Aşağıdaki haller ağır kusur sayılarak, sorumluları hakkında beşyüz milyar Türk Lirası idarî para cezası uygulanır:

1) Lisans almaksızın lisansa tâbi faaliyetlerin yapılması.

İdarî yaptırımlar

MADDE 20. - Lisans sahibi kişiler hakkında, bu Kanuna, bu Kanuna göre yürürlüğe konulmuş yönetmeliklere, Kurumun yazılı talimatlarına veya lisanslarına kayıtlı hususların herhangi birine riayet edilmediği takdirde, Kurum tarafından ön araştırma veya soruşturma başlatılır. Ayrıca, ilgiliye onbeş gün içerisinde aykırılıkların giderilmesi, aksi halde bahse konu piyasa faaliyetlerinin geçici bir süre için durdurulabileceği veya doğrudan doğruya iptal yaptırımının uygulanacağı ihbar edilir. Bu ihbara rağmen onbeş günlük sürenin bitiminde aykırılıklar giderilmezse, Kurum piyasa faaliyetini otuz günden az yüzseksen günden çok olmamak üzere geçici olarak durdurur. Geçici durdurma süresince, tehlikeli eylemin veya kötünin veya ürünlerde zarar oluşmasının önlenmesi ile faaliyetin durdurulmasına neden olan durumun ortadan kaldırılmasına ilişkin faaliyetler dışında hiçbir piyasa faaliyeti yapılamaz. Lisans iptalleri Kurumca yapılacak soruşturma neticesine göre karara bağlanır.

Kaçak veya menşei belli olmayan ürün ikmal edenlerin lisansı iptal edilir. Teknik düzenlemelere uygun olmayan ürün ikmal edenler zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

Akaryakıt istasyonu kapsamında sürdürülen bayilik faaliyetlerinin, bu Kanuna veya bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelere aykırılığının Kurumca tespiti halinde, anılan istasyonda yapılan akaryakıt ikmal Kurumca geçici veya süresiz olarak mühürleme suretiyle durdurulur. İptale veya mühürlemeye ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak yönetmeliklerde düzenlenir.

(Değişik fıkra 23/01/2008 t ve 5728 sayılı Kanun Md 528 08/02/2008 t ve 26781 s RG yayımlanmıştır.) Lisans iptaline veya mühürlemeye rağmen, faaliyetlerini sürdüren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin yetkilileri hakkında, **Değişik ibare 23/01/2008 t ve 5728 sayılı Kanun Md 529 08/02/2008 t ve 26781 s RG yayımlanmıştır.)** “Türk Ceza Kanununun 203 üncü”² maddesi hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna göre yapılan talep veya işlemlerde, kanuna karşı hile veya gerçek dışı beyanda bulunulduğunun tespiti halinde lisans iptal olunur.

Teknik düzenlemelere uygun olmayan petrol ikmal nedeniyle kullanıcıya verilen zarar ve hasarların tazmini hususu, kullanıcıların muhatap olduğu lisans sahibi gerçek ve tüzel kişilerin lisanslarında ve sözleşmelerinde yer alır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Dağıtım şirketinin lisansının iptal edilmesi veya faaliyetinin geçici olarak durdurulması halinde dağıtım şirketine bağlı bayiler, diğer dağıtım şirketlerinin bayii olarak faaliyetlerini sürdürürler.

2) Kurumca, 10 uncu madde gereği yapılan uygulamaların dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi veya engellenmeye teşebbüs edilmesi.

3) 9 uncu maddede yer alan kısıtlamalara uyulmaması.

4) 5, 6, 7, 8, 16, 17 ve 18 inci maddelerin ihlali.

b) Aşağıdaki haller birinci derece kusur sayılarak, sorumluları hakkında ikiyüzmilyar Türk Lirası idari para cezası uygulanır:

1) Lisans almaksızın hak konusu yapılan tesislerin yapımına ve/veya işletimine başlanması ile bunlar üzerinde tasarruf hakkı doğuracak işlemlerin yapılması.

2) Sahip olunan lisansın verdiği haklar dışında faaliyet gösterilmesi.

3) 4 üncü madde hükümlerinin ihlali.

4) 12 nci maddede yer alan hükümler dahilinde iletim ve depolama tesislerine erişimin dolaylı veya dolaysız olarak engellenmesi.

Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak Kanunun getirdiği yükümlülüklerle uymayanlara Kurumca elli milyar Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Bayiler için yukarıda yer alan cezaların beşte biri uygulanır.

Cezalar tahsil edilinceye kadar, mahkeme kararı ile ilgililerin varlıklarına tedbir konulabilir. Tesisler, lisans alınmaya veya bu Kanuna göre lisans gerektirmeyen faaliyet gösterecek hale getirilinceye kadar mühürlenir.

Ceza uygulanan bir fiilin iki takvim yılı geçmeden aynı kişi tarafından tekrarı halinde, cezalar iki kat olarak uygulanır.

Kurulun ceza vermesinde zamanaşımı süresi, ihlalin ve/veya olayın meydana geliş tarihinden itibaren beş yıldır. Bununla ilgili olarak Kurumun inceleme ve araştırma amacıyla yapacağı herhangi bir işlem, bu işlemin kişilerden birine tebliği anından itibaren zamanaşımını keser. Karar aleyhine yargı yoluna başvurulmuş olması da zamanaşımı süresini keser.

Ay içinde tahsil edilen idarî para cezaları müteakip ayın yirincisi işgünü sonuna kadar irat kaydedilmek üzere Hazineye devrolunur.

İdarî para cezalarında tüzel kişilerin sorumluluğu 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

İdarî para cezalarının tahakkuk tarihini izleyen otuz gün içerisinde ödenmemesi halinde, cezanın ilgili vergi dairesi aracılığı ile tahsili sağlanır. Tahsilatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

İdarî para cezalarının miktarları her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde yapılacak hesaplamalarda, milyon kesirleri dikkate alınmaz.

² 20/12/2003 ila 08/02/2008 tarihleri arasında geçerli ibare

“765 sayılı Türk Ceza Kanununun 274 üncü”

(Mülga bent 26.07.08 tar. 26948 say. Resmi gazetede yayımlanmıştır.) Bayiler lisanslarına işlenmek ve taşıma lisansı sahiplerinin taşıma araçlarında istenen kriterleri sağlamak koşuluyla kendi araçları ile taşıma yapabilirler.

Ön araştırma, soruşturma ve dava hakkı

MADDE 21. - Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden ihbar veya şikâyetler üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için ön araştırma yapılmasına karar verir.

Ön araştırma ve soruşturmada takip edilecek usul ve esaslar, Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurul kararına karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.

Yönetmelik

MADDE 22. - Piyasa faaliyetlerine ilişkin hususlar; bu Kanunun ilgili maddelerinde atıfta bulunan yönetmelikler ve piyasanın işleyişi esnasında ihtiyaç duyulan diğer hususlarda Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmeliklerle düzenlenir. Bu yönetmelikler Resmî Gazetede yayımlanır.

Ayrıca, Kurum yetkilerini Kurul kararıyla özel nitelikli kararlar almak suretiyle de kullanabilir. Özel nitelikli kararlardan kamuoyunu ilgilendiren hususlar ile yapılacak düzenlemeleri açıklamak amacıyla çıkarılacak tebliğler, basın ve yayın araçlarıyla veya özel bültenlerle duyurulur.

Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 23. - A) 10.9.1960 tarihli ve 79 sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Millî Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunun 5 inci maddesi,

B) 3.4.1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (41) numaralı bendi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

C) 6326 sayılı Petrol Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Elektrik Piyasası Kanununda Yapılan Değişiklikler

MADDE 24. - 20.2.2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kurul, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

MADDE 25. - 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 5/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 5/B maddesi eklenmiştir.

Kurulun petrol piyasası ile ilgili görevleri

MADDE 5/B. - Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu petrol piyasası ile ilgili olarak aşağıda belirtilen görevleri de yerine getirir :

a) Petrol Piyasası Kanunu hükümlerini uygulamak, Piyasa faaliyetlerine ilişkin her türlü düzenlemeleri yapmak ve yürütülmesini sağlamak.

b) Petrol faaliyetlerine ilişkin plân, politika ve uygulamalarla ilgili Kurum görüş ve önerilerini belirlemek.

c) Petrol piyasa faaliyetleriyle ilgili denetleme, ön araştırma ve soruşturma işlemlerini yürütmek, yetkisi dahilindeki ceza ve yaptırımları uygulamak ve dava açmak da dahil olmak üzere her türlü adlî ve idarî makama başvuru kararlarını almak.

d) Uluslararası organizasyon ve teşkilatların petrol piyasasına ilişkin uygulamalarını izlemek.

e) Petrol piyasasında lisans ve lisanslarla ilgili işlem bedellerini belirlemek.

f) Petrol piyasasında faaliyet gösteren kişilerin denetlenmiş malî tablolarını incelemek veya incelettirmek.

g) Petrol piyasasında faaliyet gösteren kişilerden istenecek olan, hizmet güvenilirliği, hizmet dışı kalmalar ve diğer performans ölçütleriyle ilgili raporların kapsamını belirlemek ve düzenli olarak Kurula vermelerini sağlamak.

h) Petrol Piyasası Kanunu hükümlerine, çıkarılan yönetmelik hükümlerine, Kurul tarafından onaylanan tarife ve yönetmeliklere, lisans hüküm ve şartlarına ve Kurul kararlarına aykırı davranıldığı durumlarda, idarî para cezası vermek ve lisansları iptal etmek.

MADDE 26. - 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında en az beş yıl süre ile görev yapan ve en az dört yıl süreli eğitim veren yüksek öğrenim kurumlarından mezun olan ve kamu personeli dil sınavı sonucu A derecesinde dil bildiğini belgeleyenler veya özel sektörde beş yıldan fazla hizmeti olup yüksek öğrenim ile dil konusunda aynı şartları

haiz olanlardan, hizmetine ihtiyaç bulunanlar, bu kurum ve kuruluşlarda fiilen çalışmış oldukları süreler de dikkate alınarak derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle, 31.12.2004 tarihine kadar Kurumda durumlarına uygun boş kadrolara 657 sayılı Kanununun sınav ve adaylık hükümlerine uyulmaksızın uzman olarak atanabilirler. Bu özelliklere sahip olmayan Petrol İşleri Genel Müdürlüğü personeli de, istekleri halinde ve Kurum ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün mutabakatı alınmak şartıyla, Kurumda büro personeli olarak görevlendirilebilir. 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre istihdam edilmekte olanların bu hükme istinaden Kurum kadrolarına atanmaları, anılan Kanun hükümleri kapsamında değerlendirilir ve kıdem tazminatları kurumları tarafından ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle Kurumun teşkilatlanması yeniden yapılır. Kurumda ücret ve malî haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olarak idarî hizmet sözleşmesi ile sözleşmeli olarak istihdam edilen personelden; Kurum teşkilât yapısındaki değişiklik sebebiyle kadrosu kaldırılan, değiştirilen veya teşkilât kadrolarının hizmet icaplarına nitelikleri uygun olmadığı Kurulca tespit edilen ihtiyaç fazlası personel yukarıdaki yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir ve bu Başkanlıkça onbeş gün içerisinde ilgililerin kamu kurum ve kuruluşlarına atama teklifi yapılır. Kamu kurum ve kuruluşları, atama teklifi yapılan ilgili personeli durumlarına uygun boş kadrolara on gün içerisinde atarlar. Bu şekilde atanan personelin işe başlama sürelerine ve işe başlamamaları halinde yapılacak işlemlere ilişkin olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 62 ve 63 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Kurum personelinden diğer kamu kurum ve kuruluşlarına atanmaların yeni görevlerine başlayacakları tarihe kadarki geçecek sürede ücret ve malî hakları Kurumca ödenir.

MADDE 27. - 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına "...halinde", ibaresinden sonra gelmek üzere "otoprodüktörler hariç olmak üzere" ibaresi ile 10 uncu maddesinin (B) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (C) bendi eklenmiştir.

C) Kurumun petrol piyasası ile ilgili gelirleri aşağıdaki kalemlerden oluşur:

a) Katılma payı.

b) Lisans, onay, izin ve vize işlemleri üzerinden alınacak bedeller.

c) Yayın ve sair gelirler.

d) Ayrıntıları kamuoyuna duyurulmak kaydıyla ve piyasanın gelişimine dair etüt ve proje çalışmalarının finansmanında kullanılmak üzere uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından verilecek hibeler.

(a) alt bendindeki katılma payının mükellefi; rafinaj, işleme, dağıtıcı, iletim, taşıma, ihrakiye, depolama, bayi ve madeni yağ üretim lisansı sahibi gerçek ve tüzel kişilerdir. Müşterek lisans sahipleri katılma payını toplam net satışları üzerinden öder. Katılma payı, lisans sahiplerince yıllık gelir tablolarında yer alan net satış tutarının binde biri oranını ve iki milyon ABD Dolarını aşmayacak şekilde Kurulca belirlenir. Yıl içinde uygulanacak katılma payı oranı bir önceki yılın Aralık ayı içinde açıklanır.

Net satış hasılatı içinde yer alması halinde, yıl içinde petrol için ödenen gümrük vergi, resim ve harçları ile Özel Tüketim Vergisi toplamı net satışlar toplamından tenzil edilir.

Katılma payı ödemekle yükümlü lisans sahipleri, herhangi bir bildirim beklemezsizin her yıl Mayıs ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait bilanço ve gelir tablolarını Kuruma göndermek ve katılma payının yarısını Haziran, ikinci yarısını Kasım ayı sonuna kadar ödemek zorundadır.

Süresinde beyan edilmeyen veya hatalı beyan edilen katılma paylarına ilişkin cezaî ve idarî işlemler Kurumca tamamlanarak ilgili organlar nezdinde adli ve idarî işlemler başlatılır. Süresinde ödenmeyen malî yükümlülükler ve gecikme zamları hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanarak ilgili vergi daireleri aracılığı ile tahsili sağlanır.

MADDE 28. - 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

Petrol Piyasası Kanununun yürürlüğe girmesini müteakip en geç bir ay içinde atanacak iki üyenin görev süreleri altı yıldır. Bu üyeler kuraya tâbi tutulmaz ve bu iki üyeliğe görev süresinin bitiminde yeniden atama yapılır.

EK MADDE 1 – (27 Nisan 2006 – 5493 s. Kanun Md. 3; 02 Mayıs 2006 Tarih 26156 s. RG) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından akaryakıt alt başlığı ve istasyonlu bayilik kategorisi altında verilen bayilik lisansı sahiplerince, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7/A maddesi ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası kapsamında satışı yapılan akaryakıtların satış fiyatı, ilgili akaryakıt türünün edinme bedelinin yüzde sekiz fazlasını aşamaz.

Kaçak petrolün tespiti ve tasfiyesi

EK MADDE 3- (25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 3; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG) Kaçak petrolün; bu Kanun hükümleri dışında satışı arz edilmesi, satılması, bulundurulması, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alınması, taşınması veya saklanması yasaktır.

Kaçak petrol yakalandığında, kaçak petrole derhal el konulur ve yakalandığı ildeki il özel idaresine miktarını, cinsini ve özelliklerini gösterir bir tutanakla teslim edilir.

Kaçak petrol hakkında tasfiye kararı, soruşturma evresinde hâkim tarafından verilir. Bu karar, kaçak petrole el konulduğu tarihten itibaren onbeş gün içinde, eşyadan numune alınmasının mümkün olduğu durumlarda numune alınarak, mümkün olmaması halinde ise gerekli tespitler yaptırılarak verilir.

Kaçak petrolden alınacak numunelere ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Kaçak petrolün teknik düzenlemelere uygunluğunun tespiti, Kurum tarafından belirlenen akredite laboratuvarlar tarafından yapılır. Bu çerçevede gönderilen numunelerin tetkik ve tahlil giderleri Kurumca karşılanır. Laboratuvarlar, bunlara ilişkin tetkik ve tahlil işlemlerini öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırır.

Kaçak petrolün tasfiyesi ilgili il özel idaresi tarafından bu Kanun hükümlerine göre yapılır.

Kaçak petrolden teknik düzenlemelere uygun olanlar, Kurum tarafından belirlenen usûl ve esaslara göre ilgili il özel idaresi tarafından, teknik düzenlemelere uygunluğunun tespiti tarihinden itibaren en geç bir ay içinde açık artırma suretiyle satışı yapılarak veya yaptırılarak tasfiye edilir. Bir ay içinde satılmayan kaçak petrol, pazarlık usûlü ile satışı yapılarak tasfiye edilir.

Kaçak petrolden teknik düzenlemelere uygun olmayanlar, Kurum tarafından belirlenen usûl ve esaslara göre ilgili il özel idaresi tarafından, teknik düzenlemelere uygun olmadığının tespiti tarihinden itibaren en geç bir ay içinde, satılmak üzere Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğüne devredilir ve Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından satışı ilişkin masraflar düşüldükten sonra bakiye bedel ilgili il özel idaresine aktarılır.

İlgili il özel idaresi tarafından, kaçak petrolün satışından elde edilen gelirden, kaçak petrole ilişkin vergiler ilgili vergi dairesine yatırıldıktan sonra, kalan para bankada açılacak bir emanet hesaba yatırılır.

Kaçak petrolün tasfiyesine ilişkin bu maddede düzenlenmeyen diğer usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının ve Gümrük Müsteşarlığının görüşü alınarak Kurumca yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Yargılamanın, tasfiye edilen kaçak petrolün sahiplerinin lehine sonuçlanması halinde; toplam satış bedelinden vergiler düşüldükten sonra kalan tutar, satış tarihinden kararın kesinleştiği tarihe kadar geçen süre için kanunî temerrüt faizi oranında hesaplanan faiz de ilave edilerek hak sahibine ödenir. Emanet hesabında bulunan tutarın hak sahibine yapılacak ödemeyi karşılamaması halinde, aradaki fark Maliye Bakanlığınca genel bütçeden karşılanır. Kaçak petrole ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesinden sonra emanet hesaptaki tutar genel bütçeye gelir olarak yatırılır.

Kaçak petrole ilişkin mahkûmiyet hükmü veya müsadere kararı kesinleşenler, Kurum tarafından, varsa lisansları iptal edilerek kamuoyuna ilan edilir, ayrıca bu Kanun kapsamında bu kişilere hiçbir şekilde yeniden lisans verilmez.

Bu madde kapsamında teminatla iade hükümleri uygulanmaz.

Kaçak petrole ilişkin olarak bu Kanunda yer almayan hususlarda, 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu madde kapsamında veya kaçak petrol ile mücadele konusunda; Kurumca, Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğüne, il özel idarelerince yapılacak her türlü mal, araç-gereç ve hizmet alımlarında, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu; kaçak petrolün satışında, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

İkramiyeler

EK MADDE 4-(25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 3; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG) Kaçak petrolün yakalanması halinde, ihbar edenlere ve yakalayan kamu görevlilerine aşağıdaki usûl ve esaslara göre ikramiye ödenir:

a) Bir ihbar sonucunda kaçak petrolün sahipli yakalanması halinde; kaçak petrolün satışından sonra vergiler dahil elde edilen toplam gelirin yüzde onu tutarında ihbar edene, yüzde onu tutarında kaçak petrolün yakalanması eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye ödenir. Kaçak petrole ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden bir ay içerisinde kaçak petrolün satışından vergiler dahil elde edilen toplam gelirin yüzde onbeşi tutarında ihbar edene, yüzde onbeşi tutarında kaçak petrolün yakalanması eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ilave ikramiye ödenir.

b) Bir ihbar olmadan kaçak petrolün sahipli yakalanması halinde; kaçak petrolün satışından sonra vergiler dahil elde edilen toplam gelirin yüzde onu tutarında kaçak petrolün yakalanması eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye ödenir. Kaçak petrole ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere

kararının kesinleşmesini takip eden bir ay içerisinde kaçak petrolün satışından vergiler dahil elde edilen toplam gelirin yüzde onbeşi tutarında kaçak petrolün yakalanması eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ilave ikramiye ödenir.

c) Yakalanan kaçak petrolün sahipli olmaması halinde; bu madde kapsamında ihbar edenlere ve yakalayan kamu görevlilerine ödenecek ikramiyeler yüzde elli eksik ödenir.

ç) Bu maddeye göre yapılacak ikramiye ödemeleri, ilgili il özel idaresi tarafından öncelikle emanet hesaptan karşılır, emanet hesaptaki paranın ikramiye ödemelerine yetmemesi halinde aradaki fark derhal Maliye Bakanlığınca ilgili il özel idaresine aktarılır.

d) Kaçak petrole ilişkin mahkûmiyet hükmünün veya müsadere kararının kesinleşmesini takip eden bir ay içerisinde kaçak petrolün satışının yüzde yirmibeşi kadar ilgili il özel idaresi bütçesine gelir kaydedilmek üzere, Maliye Bakanlığınca genel bütçeden ödeme yapılır.

Bu maddeye göre ödenecek ikramiyeler damga vergisi hariç vergi, resim ve harca tâbi değildir.

İhbar edenlerin kimlikleri izinleri olmadıkça veya ihbarın niteliği haklarında suç oluşturmadıkça açıklanamaz.

Bu madde kapsamında dağıtılacak ikramiye ödemelerine ilişkin usûl ve esaslar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kaçak petrol ile ilgili ceza hükümleri

EK MADDE 5-(25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 3; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG) Kaçak petrolü satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kaçak petrolün ve kaçakçılıkta kullanılan suç araç ve gereçlerinin müsaderesine de hükmolunur.

Ulusal markeri yetkisiz olarak üreten, satışa arzeden, satan, yetkisiz kişilerden satın alan, kabul eden, bu özelliğini bilerek nakleden veya bulunduran kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ulusal markerin kimyasal özelliklerini taşıyorsa bile, bu madde yerine kullanılmak amacıyla üretilen kimyasal terkipler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

Kanunen daha ağır cezayı gerektirmeyen hallerde; Kurum tarafından, ek 3 üncü maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, tasfiye edilen kaçak petrolün vergiler dahil satış bedelinin üç katı tutarında ayrıca idarî para cezası verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce; 6326 sayılı Petrol Kanununa göre belge sahibi olan kişiler ile Bakanlıkça yapılan düzenlemelere istinaden faaliyetlerine izin verilen akaryakıt dağıtım ve pazarlama kuruluşlarının ilgili mevzuat kapsamında tanınan hak ve menfaatleri ile yükümlülüklerine ilişkin hükümler, bu Kanunda belirlenen süre ve esaslar dahilinde faaliyeti ile ilgili lisans verilinceye kadar saklıdır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiilen, bu Kanunla yapılması için lisans alınması gereken faaliyetleri yürüten kişiler, bu Kanunun yayımı tarihinden sonra bir yıl içinde durumlarını bu Kanuna uygun hale getirerek, Kurum tarafından istenecek bilgi ve belgelerle Kuruma başvurmak zorundadır. Başvurusunu yapmış ancak işlemleri tamamlayamayan kişilerin faaliyetlerinin devamı için, üç ayı aşmamak üzere ek süre verilmesinde Kurum yetkilidir.

Süresinde başvurmayan veya süresinde başvurduğu halde süresinde durumunu bu Kanuna uygun hale getirmeyenlerin faaliyetleri, sürenin bitim tarihi itibarıyla durdurulur. Daha önce verilen hak, izin ve yetki doğurucu her türlü karar, işlem ve evrak başkaca bir işleme gerek kalmaksızın hükümsüz hale gelir.

Bu Kanunun yayımı tarihinde, yürürlükte olan petrol ürünleri ile ilgili kararname yönetmelik ve tebliğlerde yer alan hükümler, Kurumca düzenleme yapılmıncaya kadar saklıdır. Kurum tarafından oluşturulacak yönetmelik ve diğer mevzuat yürürlüğe girene kadar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve/veya Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne yürütülmekte olan işlemlere ilişkin görevler sürdürülür. Ancak, bu süre içerisinde anılan mevzuata istinaden akaryakıt dağıtım ve pazarlama şirketlerinin kurulması ile ilgili olarak yeni ön müsaade ve statü verilmez.

Lisans yönetmeliği yürürlüğe girinceye kadar, faaliyete ilişkin lisans isteminde bulunulamaz. Lisans yönetmeliğinin yürürlüğe girişi, Kanunun yayımı tarihini takip eden yüzsekseninci günü aşamaz.

10.9.1960 tarihli ve 79 sayılı Milli Korunma Suçlarının Affına, Milli Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunun 5 inci maddesinin ve petrol ürünleri ile ilgili 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasına 1 Ocak 2005 tarihine kadar devam edilir.

Gerektiğinde bu süre Bakanlar Kurulu kararı ile altı aya kadar uzatılabilir. 98/10745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yürürlükten kalkması ile birlikte dağıtıcıların serbest ithalat faaliyetleri başlar.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Kurul tarafından ikincil mevzuatın oluşturulması ve gerekli düzenlemeler tamamlanıncaya kadar Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından belgelerin verilmesine devam edilir. Bu süreç sonunda 6326 sayılı Petrol Kanununun belge ile ilgili hükümleri yürürlükten kalkar.

6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre belge sahiplerine tanınan gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri muafiyetinden yararlanarak ithal edilen malzemeye ilişkin takyitler başkaca hiçbir işleme ihtiyaç bulunmaksızın kaldırılır. Bu konuda doğmuş her türlü mükellefiyet ve kayıt terkin edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Petrol piyasasını ilgilendiren özelleştirme işlemlerinde Kuruma bilgi verilir. Yürürlükteki mevzuat çerçevesinde yapılan özelleştirme uygulamaları sonucu yeni lisans verilmesi veya lisansın tadil edilmesi işlemi herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Kurumca yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte lisansa tâbi konularda faaliyet gösteren özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar, özelleştirilinceye kadar üretim ve ticari faaliyetleri yönünden, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tâbi değildir. Bu kuruluşlarda çalışan kapsam dışı personelin ücret ve diğer malî haklarının net aylık toplamını, Başbakanlık Müsteşarının ortalama net aylığının iki katını geçmemek üzere belirlemeye kuruluş yönetim kurulu yetkilidir. Ancak, ücret ve malî hakları bu fıkra göre belirlenen kapsam dışı personelin, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesi uyarınca başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmeleri halinde, aynı maddenin beşinci fıkrası uygulanırken bu personelin eski pozisyonlarına ilişkin ücret ve diğer malî haklarının belirlenmesinde; bunların pozisyonlarına göre 15.11.2003 tarihinde uygulanmakta olan ücret ve diğer malî haklarına bu tarihten Devlet Personel Başkanlığına bildirildikleri tarihteki kadro ve pozisyonlarına ilişkin olarak bildirim tarihine kadar geçen süre içinde³ kamu personeline yapılacak maaş artış oran ve/veya miktarları uygulanmak suretiyle bulunacak tutar esas alınır. **(Ek ibare : 5398 s. Kanun Md. 18, 21.7.2005 t. 25882 s. RG)** Devlet Personel Başkanlığına bildirildikleri tarihten sonra geçecek süre içerisinde ilgililerin eski pozisyonlarının mali haklarının tespitinde de belirlenecek bu tutar dikkate alınır.

GEÇİCİ MADDE 3. - Ticari deniz vasıtalarına yapılacak Özel Tüketim Vergisiz akaryakıt satışları 7 nci maddenin ikinci fıkrasındaki sınırlamalar dışında dağıtıcılar tarafından doğrudan yapılır.

Yönetmeliklerin ve düzenlemelerin yürürlüğe konulması

GEÇİCİ MADDE 4 – (25 Ocak 2007 – 5576 s. Kanun Md. 4; 13 Şubat 2007 Tarih 26433 s. RG) Ek 3 üncü ve ek 4 üncü maddelerde belirtilen yönetmelikler ve düzenlemeler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 29. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

³ Bu fıkra da yer alan “aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca atandıkları tarihe kadar geçen süre içinde” ibaresi 03/7/2005 tarihli ve 5398 s. Kanunun (21.7.2005 tarih 25882 sayılı RG’de yayımlanmıştır) 18 inci maddesiyle “Devlet Personel Başkanlığına bildirildikleri tarihteki kadro ve pozisyonlarına ilişkin olarak bildirim tarihine kadar geçen süre içinde” şeklinde değiştirilmiş ve değişiklik metne işlenmiştir.